

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.003.03.2015

P/15/079

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/079 – Realizacja programu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	1. Zbigniew Stachowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93747 z dnia 9 lutego 2015 r. 2. Krzysztof Kempa, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93748 z dnia 9 lutego 2015 r. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 1-4)</p>
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Tarnowie ¹ , ul. Narutowicza 38, 33-100 Tarnów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Roman Łucarz, Starosta Tarnowski ² <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 5)</p>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ realizację programu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”⁴ w powiecie tarnowskim w latach 2010-2015⁵. Projekt został zrealizowany efektywnie i skutecznie.

Powiat tarnowski prawidłowo przygotował się do realizacji projektu. Wzięły w nim udział wszystkie technika i zasadnicze szkoły zawodowe, dla których Powiat był organem prowadzącym. Na podstawie przeprowadzonych analiz zajęcia zostały dostosowane do branż i zawodów, w których kształciły szkoły zawodowe. Przyjęte do realizacji zadania były zgodne z zainteresowaniami uczniów oraz potrzebami rynku pracy. W okresie realizacji projektu w 5 szkołach⁶ wprowadzono 6 nowych kierunków kształcenia.

Całkowite koszty realizacji projektu w powiecie wynosiły 6 611,7 tys. zł⁷, co stanowiło ok. 4% łącznego budżetu projektu w województwie małopolskim. Koszty realizacji programów rozwojowych przypadające na poszczególne zespoły szkół wynosiły średnio od 2% do 23%. Ogólny średni koszt udziału jednego uczestnika w projekcie do 31 grudnia 2014 r. wyniósł 608 zł. W ramach programów rozwojowych szkół największe wydatki poniesiono na kursy podnoszące kwalifikacje oraz zakup wyposażenia.

W ramach programów rozwojowych szkół zorganizowano i przeprowadzono takie zadania jak kursy kwalifikacyjne, zajęcia wyrównawcze i rozwijające, zajęcia z doradztwa zawodowego, staże-wizyty zawodoznawcze oraz staże płatne u przedsiębiorców. Według stanu na 31 grudnia 2014 r. wzięło w nich udział 9 262⁸ uczestników, w tym 4 506 kobiet i 4 756 mężczyzn⁹. Uczniowie uczestniczyli także w zadaniach „Współpraca ponadnarodowa” oraz

¹ Dalej: Starostwo.

² Dalej: Starosta.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dalej: program lub projekt.

⁵ Do 25 maja 2015 r.

⁶ Dotyczy szkół biorących udział w projekcie.

⁷ Koszty poniesione do 31 grudnia 2014 r. oraz koszty planowane na 2015 r.

⁸ Niektórzy uczniowie brali udział w kilku zadaniach.

⁹ Odpowiednio 49% i 51%.

„Małopolska Chmura Edukacyjna”. Dla 5 zespołów szkół zakupiono nowoczesny sprzęt techno-dydaktyczny. W Powiecie osiągnięto założone wskaźniki realizacji projektu z wyjątkiem liczby uczniów biorących udział w płatnych stażach oraz liczby certyfikatów, uprawnień i zaświadczeń, jednakże projekt nie został jeszcze zakończony.

Pomimo spadającej liczby uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych Powiatu, wzrastał odsetek uczniów szkół zawodowych. Wskaźnik przystępowania uczniów do egzaminów zawodowych nie był zadowalający, gdyż wykazywał tendencję spadkową i obniżył się w roku 2013/2014 o 14 punktów procentowych w porównaniu do roku 2009/2010. Dotyczyło to w szczególności uczniów techników. Wzrastała z kolei zdawalność egzaminów zawodowych, jednakże w porównaniu do średnich zdawalności na terenie województwa małopolskiego wyniki uczniów zasadniczych szkół zawodowych były w dwóch latach lepsze niż średnie w województwie, a techników tylko w jednym roku.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zgodność przyjętych celów programu z potrzebami beneficjentów oraz monitorowanie i zarządzanie projektem

Opis stanu faktycznego

W latach 2010-2015 powiat tarnowski był organem prowadzącym dla dziewięciu zespołów szkół ponadgimnazjalnych¹⁰, tj.: ZSP w Ciężkowicach, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Gromniku (ZSOiZ w Gromniku), ZSP w Radłowie, ZSP w Ryglicach, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Skrzyszowie (ZSOiZ w Skrzyszowie), ZSP w Tuchowie, Zespół Szkół Licealnych i Technicznych w Wojniczu (ZSLiT w Wojniczu), ZSP w Zakliczynie i ZSP w Żabnie, w których funkcjonowało:

- 7 techników kształcących uczniów w pięciu branżach¹¹ obejmujących 15 kierunków kształcenia zawodowego¹²,
- 9 szkół zawodowych kształcących w 23 zawodach¹³,
- 2 szkoły policealne kształcące w zawodzie terapeuta zajęciowy i technik farmaceutyczny.

(dowód: akta kontroli str. 91-99)

Przystąpienie przez Powiat do programu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”¹⁴ poprzedzone zostało sporządzeniem przez Starostwo analiz zawodów typowanych do wsparcia. Podstawę tych analiz stanowiły m.in.: informacje uzyskane z opracowań Małopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy w Krakowie i Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie. Dane w zakresie zdawalności egzaminów maturalnych i zawodowych pozyskano z opracowań Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie. Planowanie wsparcia konkretnych branż zawodowych oparte zostało o analizy arkuszy organizacyjnych szkół, propozycje dyrektorów szkół, indywidualne propozycje nauczycieli oraz postulaty uczniów i ich rodziców.

Prowadzenie projektu w zakresie organizacji i finansowania zlecono Ośrodkowi Doskonalenia i Działającego przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Bohaterów Bitwy pod Łowczówkiem w Tuchowie.

(dowód: akta kontroli str. 7-10, 26-44, 80-81)

¹⁰ Dalej: ZSP.

¹¹ Mechaniczno-mechatroniczna, budowlana, informatyczno-elektroniczna, turystyczno-gastronomiczna, rolno-przetwórcza, usługowa.

¹² Kucharz, technik agrobiznesu, technik architektury krajobrazu, technik budownictwa, technik ekonomista, technik handlowiec, technik hotelarstwa, technik informatyk, technik logistyk, technik mechanik, technik organizacji usług gastronomicznych, technik pojazdów samochodowych, technik usług fryzjerskich, technik weterynarii, technik żywienia i gospodarstwa domowego.

¹³ Betoniarz-zbrojarz, blacharz samochodowy, cukiernik, dekarz, elektromechanik, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, fryzjer, kucharz małej gastronomii, lakiernik, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, murarz, operator maszyn leśnych, operator obrabiarek skrawających, piekarz, posadzkarz, rolnik, rzeźnik-wędliniarz, sprzedawca, stolarz, ślusarz, technolog robót wykończeniowych w budownictwie.

¹⁴ Powiat przystąpił do realizacji projektu na podstawie uchwały Nr 2113/10 Zarządu Powiatu z dnia 21 kwietnia 2010 r.

Projektem objęto 6 branż zawodowych:

- mechaniczno-mechatroniczna – zawody: technik pojazdów samochodowych, technik mechanik, mechanik pojazdów samochodowych, ślusarz, operator obrabiarek skrawających, elektromechanik pojazdów samochodowych, mechanik operator maszyn rolniczych,
- budowlana – zawody: technik budownictwa, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (poprzednio technolog robót wykończeniowych w budownictwie, posadzkarz¹⁵) monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, murarz-tylnkarz (poprzednio murarz¹⁶), blacharz, dekarz,
- informatyczno-elektroniczna – zawody: technik informatyk, monter-elektronik, elektryk,
- turystyczno-gastronomiczna – zawody: technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych (poprzednio kucharz¹⁷), kucharz (poprzednio kucharz małej gastronomii¹⁸),
- rolno-przetwórcza – zawody: technik agrobiznesu, technik architektury krajobrazu, pszczelarz, cukiernik, piekarz,
- usługowa – zawody: technik ekonomista, technik logistyki, technik fryzjerstwa, technik handlowiec, sprzedawca, fryzjer, stolarz, tapicer.

W ramach tych branż zawodowych zorganizowano szkolenia w zawodach: administrator sieci komputerowych, księgowy w małej firmie, diagnosta samochodowy, spawacz, operator wózków jezdniowych, operator koparko-ładowarki, kierowca kat. „B”, kierowca kat. „B+E”, kierowca kat. „C”, florysta.

Zorganizowano także kursy wspomagające i rozszerzające zakres wiedzy i umiejętności absolwentów szkół, uzyskujących zaświadczenia lub certyfikaty zawodowe, w tym kursy:

- obsługi programów informatycznych: płatnik oraz CDN OPTIMA uzupełniający zakres umiejętności samodzielnego księgowego,
- administratora sieci komputerowych, projektowania stron internetowych oraz języka informatycznego PHP MySQL i C++C# zwiększający potencjalnie konkurencyjność na rynku pracy techników informatyków,
- carvingu i dekoracji cukierniczych rozszerzający zakres kwalifikacji cukierników i kucharzy,
- obsługi programu AUTO CAD wspomagający absolwentów kończącym naukę w zawodach technik mechanik i technik budownictwa w samodzielnym projektowaniu części maszyn, budynków i budowli,
- obsługi programu SOGA i SOHO, zwiększający zakres wiedzy uczniów zdobywających zawód kelnera i zawód technika hotelarstwa,
- obsługi graficznych programów PHOTO SHOP i COREL DRAW umożliwiające uczestnikom kursu m.in. samodzielne tworzenie własnych stron internetowych propagujących własne zakłady pracy lub firmy,
- obsługi kas fiskalnych zwiększający atrakcyjność absolwentów kończących naukę we wszystkich zawodach branży usługowej.

Ponadto przeprowadzono także kursy w zawodach barmana i kelnera, którymi objęto kolejno 81 i 180 osób, pomimo że we wszystkich latach kontrolowanego okresu kierunki te znajdowały się w nadwyżce zawodów na terenie powiatu tarnowskiego i Tarnowa¹⁹.

(dowód: akta kontroli str. 187-193)

¹⁵ W związku z wprowadzeniem zmian w szkolnictwie zawodowym od 1 września 2012 r. oraz rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 7 ze zm.) zawody technolog robót wykończeniowych w budownictwie, posadzkarz i malarz-tapeciarz zostały połączone w jeden zawód, który otrzymał nazwę monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie.

¹⁶ W związku z reformą szkolnictwa zawodowego (zobacz przypis 15) nazwę zawodu murarz zmieniono na murarz-tylnkarz.

¹⁷ W związku z reformą szkolnictwa zawodowego (zobacz przypis 15) zawody technik organizacji usług gastronomicznych, technik żywienia i gospodarstwa domowego, kucharz zostały połączone w jeden zawód, który otrzymał nazwę technik żywienia i usług gastronomicznych.

¹⁸ W związku z reformą szkolnictwa zawodowego (zobacz przypis 15) nazwę zawodu kucharz małej gastronomii zmieniono na kucharz.

¹⁹ <http://www.obserwatorium.malopolska.pl/pl/badania-i-analzy/badania-cykliczne/barometr-zawodow.html>

Dyrektor Wydziału Edukacji Kultury i Promocji w Starostwie²⁰ wyjaśnił, że prowadzone w ramach projektu kształcenie w zawodach barman i kelner nie powinny się pojawić w ofercie kształcenia jako zawody nadwyżkowe, gdyż zwiększały one wartość rynkową absolwentów szkół w związku z posiadaniem przez nich dodatkowych kwalifikacji. Na takich pracowników oczekiwały małe punkty gastronomiczne, w których tworzone są dwuzawodowe stanowiska pracy. Propozycja wprowadzenia tych kursów podjęta została na podstawie opinii uczniów, którym dodatkowe kwalifikacje umożliwiały podejmowanie sezonowej pracy.

(dowód: akta kontroli str. 173, 176)

W okresie objętym kontrolą wprowadzono w szkołach siedem nowych kierunków kształcenia w tym sześć w technikach i jeden w szkole policealnej.

W technikach zawodowych wdrożono kształcenie w zawodach: technik pojazdów samochodowych (ZSP Tuchów w 2012 r., i ZSLiT Wojnicz w 2011 r.), technik żywienia i usług gastronomicznych (ZSP Tuchów i ZSP Zakliczyn w 2012 r.), technik hotelarstwa (ZSP Tuchów w 2009 r.), technik obsługi turystycznej (ZSP Zakliczyn w 2014 r.), technik organizacji reklamy (ZSP Radłów w 2012 r), technik informatyk (ZSP Ryglice w 2009 r.). W Szkole Policealnej w Ciężkowicach wprowadzono w 2011 r. kształcenie w zawodzie terapeuty zajęciowy.

(dowód: akta kontroli str. 91-99)

Uruchomienie nowych kierunków kształcenia zawodowego uzasadniano wynikami rozpoznania planów edukacyjnych i zawodowych gimnazjalistów potwierdzone naborem do szkoły oraz zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy, pomimo że według prognoz zapotrzebowania na zawody dla Tarnowa i powiatu tarnowskiego²¹ oraz danych opublikowanych na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie²² (PUP) tylko jeden spośród nowo wprowadzanych kierunków kształcenia, tj. technik terapeuty zajęciowy, znajdował się w wykazach zawodów deficytowych lub zrównoważonych, a pozostałe zawody zarówno przed, jak i po ich wprowadzeniu prezentowane były jako najliczniejsze zawody wśród bezrobotnych mieszkańców Tarnowa i powiatu tarnowskiego lub jako zawody dominujące wśród bezrobotnych.

(dowód: akta kontroli str. 85-90)

Dyrektor Wydziału Edukacji wyjaśnił m.in., że problem wprowadzania do szkół nowych kierunków kształcenia należy rozważać z perspektywy uczniów, szkoły i organu prowadzącego. Uczniowie w klasie III gimnazjum mają wstępnie sprecyzowane plany edukacyjne dotyczące wyboru kierunku kształcenia i wyboru szkoły z uwagi na jej lokalizację. Plany kształcenia uczniów deklarujących kontynuowanie nauki w szkołach powiatowych ukierunkowane były na wybór w zawodach tradycyjnych, sprawdzonych, które umożliwiały podjęcie pracy zawodowej bezpośrednio po zakończeniu szkoły. Kierunki kształcenia oferowane przez szkoły, które nie identyfikują jednoznacznie zawodu lub w ocenie uczniów nie są atrakcyjne, są pomijane w procesie wyboru.

Oferta szkół była odpowiedzią na oczekiwania społeczne uczniów i ich rodziców, a rekrutacja do szkół potwierdziła zainteresowanie młodzieży kształceniem we wskazanych kierunkach. Są to kierunki dla uczniów atrakcyjne, ponieważ nie wymagają wysokich inwestycji w utworzenie stanowiska pracy oraz umożliwiają rozpoczęcie samodzielnej działalności gospodarczej, nie ograniczają także mobilności i przemieszczania się absolwenta w poszukiwaniu pracy.

(dowód: akta kontroli str. 173-176)

Spośród nowo wprowadzonych kierunków kształcenia dla pięciu z nich uzyskano pozytywne opinie Powiatowej Rady Zatrudnienia w Tarnowie zgodnie z art. 39 ust. 5 ustawy o systemie oświaty²³. Opinii takich nie uzyskano dla wprowadzonego w 2012 r. w ZSP w Radłowie kierunku kształcenia w zawodzie technik organizacji reklamy oraz w 2011 r. w ZSLiT w Wojniczu – technik pojazdów samochodowych.

²⁰ Dalej: Dyrektor Wydziału Edukacji.

²¹ <http://www.barometr.obserwatorium.malopolska.pl>

²² http://www.up.tarnow.pl/urzed_pracy/Monitoring_zawodow.html

²³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.).

Dyrektor Wydziału Edukacji wyjaśnił, że brak w dokumentacji ZSLiT w Wojniczu opinii Powiatowej Rady Zatrudnienia dotyczącej utworzonego w 2011 r. kierunku technik pojazdów samochodowych było wynikiem niedopatrzania poprzedniego dyrektora szkoły. Może ono wynikać z faktu, iż w Zespole funkcjonował kierunek kształcenia w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej oraz kierunek kształcenia w zawodzie technik mechanik o specjalności mechanik pojazdów samochodowych, w miejsce którego rozpoczęto wspomniane wcześniej kształcenie. Brak opinii Powiatowej Rady Zatrudnienia w Tarnowie dotyczącej wprowadzenia w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Radłowie kierunku kształcenia technik organizacji reklamy było wynikiem zaniedbania ze strony ustępującego dyrektora Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 91-106, 173, 177)

W latach 2010-2014 zlikwidowano dwa kierunki kształcenia: w 2011 r. w ZSP w Tuchowie – technik handlowiec, a w 2012 r. w ZSP w Ryglicach – technik weterynarii. Likwidację tych kierunków uzasadniano brakiem zainteresowania, a tym samym brakiem naboru uczniów ubiegających się o kontynuację nauki w tych zawodach.

(dowód: akta kontroli str. 91-99)

Zgodnie z umową partnerską zawartą z Województwem Małopolskim partner był odpowiedzialny m.in. za monitorowanie i ewaluację wdrażania programów rozwojowych szkół zawodowych²⁴. Ewaluacją wewnętrzną projektu objęte zostały zajęcia rozwijające i wyrównawcze z zakresu tzw. kompetencji kluczowych. Do przeprowadzenia ewaluacji przyjęto tzw. metodę testu „wejścia-wyjścia” polegającą na przeprowadzeniu testu sprawdzającego poziom wiadomości z danego przedmiotu na pierwszych zajęciach oraz powtórny przeprowadzeniu testu na zajęciach ostatnich. Z ewaluacji sporządzano sprawozdania, w których stosownie do pisma zamieszczonego przez lidera partnerstwa na portalu internetowym²⁵ prezentowano m.in. nazwę przedmiotu poddanego ewaluacji, typ zajęć, liczbę uczniów uczestniczących w zajęciach, średnie ocen w teście wejścia i teście wyjścia oraz wzrost średniej oceny między testem wejścia, a testem wyjścia.

Sprawozdania te nie zawierały informacji o zidentyfikowanych problemach przy realizacji projektu oraz ewentualnych wniosków. Nie prowadzono ewaluacji wewnętrznej zdawalności egzaminów zawodowych uczniów objętych wsparciem w ramach projektu według zaleceń lidera partnerstwa²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 109, 111-135, 173-174, 178-180)

Dyrektor Wydziału Edukacji wyjaśnił, że ewaluację zajęć branżowych prowadzono, z wykorzystaniem „autorskiego narzędzia pn. ankieta ewaluacyjna zajęć branżowych”. Z rezultatami tych ewaluacji nie zapoznawano jednak Lidera Partnerstwa i dyrektorów szkół, a o wynikach informowano tylko wykonawców w chwili podpisywania protokołu odbioru robót.

Starostwo prowadziło także własną ewaluację w formie corocznej analizy matur, egzaminów zawodowych oraz edukacyjnej wartości dodanej. Informacje w tym zakresie corocznie były prezentowane na posiedzeniach: Zarządu Powiatu, Komisji Oświatowej Rady Powiatu oraz sesji Rady Powiatu.

Na podstawie analizy materiałów Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie oraz sporządzonych przez szkoły analiz wyników egzaminów zawodowych Wydział Edukacji sformułował do dalszej pracy dydaktycznej następujące wnioski:

- średnio co czwarty uczeń nie przystępuje do egzaminu,
- średni wynik egzaminu z części praktycznej jest nieznacznie wyższy niż z części teoretycznej,
- średni wynik egzaminu z części teoretycznej i praktycznej jest nieznacznie wyższy niż w Małopolsce,

²⁴ § 4 ust. 2 pkt 2 umowy partnerskiej na rzecz realizacji projektu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce” zawarta w dniu 30 czerwca 2010 r. między Województwem Małopolskim a Powiatem Tarnowskim.

²⁵ <http://zawodowamalopolska.pl/Partnerzy/Strony/ewaluacja.aspx>.

²⁶ J.w.

- średnio co czwarty uczeń nie przystępuje do egzaminu nauki zawodu,
- średnio co czwarty uczeń nie uzyskuje pozytywnego wyniku z egzaminu zawodowego.

W efekcie powyższych opracowań dyrektorom szkół powiatu tarnowskiego zarekomendowano:

- prowadzenie wnikliwej analizy zgodności efektów kształcenia z podstawą programową,
- dążenie do poprawy wyników egzaminów poprzez zwiększenie efektywności kształcenia w części teoretycznej egzaminu (poprzez wykształcenie umiejętności pracy z tekstem – czytania ze zrozumieniem, selekcjonowanie treści) oraz części praktycznej poprzez zwiększenie sprawności wykonywanych zadań,
- stwarzanie warunków do konfrontowania przez uczniów swojej wiedzy i umiejętności w formach współzawodnictwa międzyszkolnego,
- dążenie do ograniczenia liczby uczniów unikających przystąpienia do egzaminu, poprzez udzielania wsparcia uczniom w formie dodatkowych zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 178-181, 457-547)

Powiat nie przeprowadzał ewaluacji staży/wizyt zawodoznawczych m.in. w zakresie pogłębienia wiedzy praktycznej uczniów i nabytych doświadczeń w wyniku udziału w stażu zawodowym. Przebieg tych zajęć oceniany był tylko przez uczestników staży/wizyt zawodoznawczych, którzy dokonywali ankietowej oceny organizacji wyjazdu, waloru poznawczego i turystycznego tych wizyt.

(dowód: akta kontroli str. 107-135, 548-561)

Dyrektor Wydziału Edukacji wyjaśnił, że wytyczne otrzymane od lidera projektu przewidywały dwukrotne przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej przez wyspecjalizowaną firmę wyłonioną przez Urząd Marszałkowski w Krakowie. Buro Projektu, w celu zachowania jakości zleconych zadań oraz efektywnego osiągnięcia założonego celu stażu/wyjazdu zawodowego, określiło oczekiwania dotyczące przygotowania merytorycznego uczniów przed wyjazdem oraz formę diagnozowania po realizacji zadania – egzamin potwierdzający wiedzę ucznia.

(dowód: akta kontroli str. 173, 177)

Harmonogramy wizyt monitorujących przebieg kursów i szkoleń zawierały ogólne informacje o rodzaju i nazwie zajęć, które planowano skontrolować, dokumenty te nie zawierały m.in. szczegółowych informacji o liczbie i planowanych terminach ich przeprowadzenia, oraz wykazu szkół, w których planowano takie kontrole przeprowadzić.

W latach 2010-2014 przeprowadzono łącznie 46 kontroli w przedstawnym wyżej zakresie w tym 21 kontroli zajęć kluczowych i 25 kontroli kursów zawodowych, co w stosunku do przeprowadzonych 298 zajęć kluczowych i 373 kursów zawodowych stanowiło po 7%.

Zakresem prowadzonego monitoringu objęto obszary:

- promocji projektu (oznakowanie i opisanie sal, promocja projektu na terenie szkoły, skuteczność przekazywanej młodzieży informacji o źródłach finansowania projektu),
- zdyscyplinowania w realizacji zajęć (punktualność rozpoczynania i kończenia zajęć, zgodność rzeczywistej liczby uczniów na zajęciach z liczbą rekrutowanych uczniów, prawidłowość prowadzenia dokumentacji zajęć, zgodność tematyki zajęć z programem ramowym kursu),
- spełnienia warunków określonych w siwz (dostępność do komputerów i środków audiowizualnych, pomocy dydaktycznych, bezpieczeństwo uczniów podczas zajęć).

Sporządzone protokoły z wizyt monitorujących zawierały wyszczególnienie sprawdzonych elementów poszczególnych obszarów, nie zawierały natomiast opisu stwierdzonego stanu faktycznego pozwalającego na ustalenie m.in. prawidłowości oznakowania sal wykładowych, promocji projektu na terenie szkoły, zgodności liczby uczestników szkolenia z liczbą ujętą na liście obecności, prawidłowości prowadzonej dokumentacji, zgodności prowadzonej tematyki zajęć z programem.

Brak było także zapisów o nieprawidłowościach stwierdzonych podczas kontroli zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 136-142)

Koordynator powiatowy projektu wyjaśnił, że zgodnie z przyjętą metodologią prowadzenia kontroli nie opisywano zaobserwowanego stanu faktycznego, jeżeli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 205-207)

Monitoring jakości zajęć kluczowych prowadzony był przez dyrektorów Zespołów Szkół, w których te zajęcia były realizowane. Z przeprowadzonego monitoringu sporządzano „Karty obserwacji”, w których zapisywano m.in. uwagi o wykonaniu zaleceń z poprzednich obserwacji, wyniki obserwacji zajęć, samoocenę nauczyciela oraz wnioski i zalecenia wynikające z przeprowadzonych obserwacji.

W latach 2010-2014 przeprowadzono łącznie 144 takie obserwacje. Ich wyniki nie wykazały nieprawidłowości, a sprecyzowane wnioski ograniczały się do zalecenia kontynuacji przyjętych form i metodyki zajęć w celu pogłębienia kompetencji w zakresie nauczanego przedmiotu i kontynuacji metod aktywizacji uczniów. W sześciu przypadkach w wyniku przeprowadzonych obserwacji zajęć wyrównawczych z języka niemieckiego, matematyki oraz fizyki i astronomii, prowadzonych w ZSP w Tuchowie sprecyzowano wniosek o skorygowanie metodyki zajęć, gdyż zaproponowane przez nauczającego metody konfrontacji otrzymanych wyników czy też samodzielnego rozwiązywania przez uczniów zadań z arkuszy egzaminacyjnych „nie spowodowały zainteresowania wśród uczniów”.

(dowód: akta kontroli str. 143 – 172)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na konieczność zasięgnięcia opinii powiatowej, a także wojewódzkiej rady rynku pracy²⁷ w sprawie nowo wprowadzanych zawodów w szkołach zawodowych, co do ich zgodności z potrzebami rynku pracy. Dyrektor szkoły powinien działać w tym zakresie w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę.

W ocenie NIK dobrą praktyką byłoby objęcie ewaluacją wewnętrzną wszystkich form wsparcia realizowanych w projekcie, w tym zdawalności egzaminów zawodowych przez uczestników projektu. Ewaluacja powinna służyć lepszemu zidentyfikowaniu problemów przy realizacji projektu, a co za tym idzie prowadzić do wyciągnięcia wniosków w celu udoskonalania zajęć w jego dalszej realizacji.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Powiatu w zakresie zgodności przyjętych celów projektu z zidentyfikowanymi problemami w obszarze objętym programem i realnymi potrzebami beneficjentów.

2. Efektywność programu

Opis stanu
faktycznego

W projekcie brały udział wszystkie zespoły szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży niepracującej, dla których organem prowadzącym był Powiat Tarnowski. Projektem objęto szkoły prowadzące kształcenie w dwóch typach szkół, tj. w technikach i zasadniczych szkołach zawodowych.

Do 31 grudnia 2014 r. łączne koszty projektu w powiecie wyniosły 5 686 877 zł, z czego:

- 4 807 290 zł stanowiły koszty realizacji programów rozwojowych szkół²⁸, tj. 85% łącznych kosztów,
- 879 587 zł stanowiły koszty zarządzania projektem, tj. 15%.

Udział kwoty dofinansowania oraz wkładu własnego wyniósł, odpowiednio, 87,25% i 12,75%.

Powiat nie posiadał danych pozwalających na precyzyjne ustalenie kwot budżetu projektu przypadających na poszczególne zespoły szkół, gdyż jednostki te nie realizowały i nie finansowały odrębnie poszczególnych zadań, lecz były uczestnikami zajęć organizowanych łącznie dla wszystkich szkół, dla których organem prowadzącym był Powiat.

²⁷ Poprzednio powiatowa lub wojewódzka rada zatrudnienia.

²⁸ Dalej: PRS.

W toku kontroli dokonano wycień średnich nakładów poniesionych na realizację programów rozwojowych przez poszczególne szkoły²⁹. Mieściły się one w przedziale od 81 033 zł (ZSOiZ w Gromniku) do 1 119 498 zł (ZSP w Zakliczynie), co w stosunku do ogólnej kwoty 4 807 290 zł wydatkowanych na ten cel stanowiło, odpowiednio, od 2% do 23%.

(dowód: akta kontroli str. 451-453)

Koszty realizacji poszczególnych form wsparcia w ramach programów rozwojowych szkół do 31 grudnia 2014 r. wynosiły:

- kursy podnoszące kwalifikacje – 2 509 200 zł, tj. 52% łącznych kosztów PRS. Średni koszt realizacji tego zadania przypadający na jedną szkołę uczestniczącą w projekcie wynosił: 278 800 zł, a w przeliczeniu na jednego ucznia 600 zł;
- zajęcia wyrównawcze – 200 167 zł, tj. 4% łącznych kosztów PRS. Średni koszt realizacji tego zadania przypadający na jedną szkołę wynosił 22 241 zł, a na jednego ucznia 111 zł;
- zajęcia rozwijające – 138 784 zł, tj. 3% łącznych kosztów PRS. Średni koszt realizacji zadania przypadający na jedną szkołę wynosił 19 826 zł, a na jednego uczestnika szkolenia 121 zł;
- zajęcia z doradztwa zawodowego – 17 416 zł, tj. 0,4% łącznych kosztów PRS. Średni koszt realizacji tego zadania przypadający na jedną szkołę uczestniczącą w jego realizacji wynosił 2 177 zł, a na jednego uczestnika szkolenia 65 zł;
- staże-wizyty zawodoznawcze – 588 734 zł, tj. 12% łącznych kosztów PRS. Średni koszt realizacji tego zadania przypadający na jedną szkołę uczestniczącą w jego realizacji wynosił 65 415 zł, a na jednego uczestnika 366 zł;
- staże płatne w przedsiębiorstwach – 438 200 zł, tj. 9% łącznych kosztów PRS. Średni koszt realizacji tego zadania przypadający na jedną szkołę wynosił 48 689 zł, a w przeliczeniu na jednego uczestnika tych zajęć 1 732 zł;
- wyposażenie pracowni w 5 szkołach – 719 944 zł, tj. 15% łącznych kosztów PRS. Średni koszt realizacji tego zadania przypadający na jedną szkołę wynosił 143 999 zł, a na jednego ucznia 262 zł;
- obsługa projektu (wynagrodzenia liderów szkolnych, materiały biurowe) – 194 797 zł, tj. 4% łącznych kosztów PRS. Średni koszt realizacji tego zadania przypadający na jedną szkołę wynosił 21 644 zł, a w przeliczeniu na jednego uczestnika 21 zł.

Według stanu na 31 grudnia 2014 r. ogólny średni koszt udziału jednego uczestnika w projekcie wynosił 608 zł.

(dowód: akta kontroli str. 182-183, 452-453)

W 2015 r. planowano wydatkować 924 828 zł z tego: 777 844 zł (84%) na realizację PRS, 68 510 zł (7%) na zadania prowadzone w systemie on-line w ramach zadania Małopolska Chmura Edukacyjna i 78 475 zł (8%) na zarządzanie projektem.

Na poszczególne formy wsparcia PRS zaplanowano m.in. wydatkować 386 469 zł na współpracę z pracodawcami, 80 000 zł na organizację staży płatnych w przedsiębiorstwach, 114 700 zł na organizację nauki jazdy kat. „B”, 53 820 zł na organizację kursu obsługi koparko-ładowarki, 51 600 zł na organizację kursu spawania elektrycznego, 20 300 zł na organizację kursu obsługi wózków widłowych, 12 800 zł na organizację kursu obsługi kasy fiskalnej, 4 875 zł na organizację szkolenia w zakresie diagnostyki samochodowej i 4 770 zł na organizację kursu kelnerskiego.

Całkowity koszt realizacji projektu w powiecie tarnowskim, tj. wydatki poniesione do 31 grudnia 2014 r. oraz wydatki planowane do poniesienia w 2015 r., wynosi 6 611 705 zł, co stanowi 4% łącznego budżetu projektu w województwie małopolskim³⁰.

²⁹ Wycień dokonano na podstawie liczby uczestników poszczególnych szkoleń i średnich nakładów poniesionych na jednego uczestnika szkoleń. Kwoty przypadające na poszczególne zespoły wynosiły: ZSOiZ w Gromniku 81 033 zł (2%), ZSP w Ryglicach 88 259 zł (2%), ZSOiZ w Skrzyszowie 97 033 zł (2%), ZSP w Radłowie 288 003 zł (6%), ZSP w Żabnie 535 233 zł (11%), ZSP w Ciężkowicach 654 976 zł (14%), ZSP w Wojniczcu 864 011 zł (18%), ZSP w Tuchowie 1 079 240 zł (22%), ZSP w Zakliczynie 1 194 498 zł (23%).

³⁰ Łączne koszty realizacji w projekcie w województwie małopolskim zaplanowano w kwocie 154 mln zł.

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Opis stanu
faktycznego

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Powiatu w zbadanym zakresie. Projekt został zrealizowany efektywnie.

3. Skuteczność programu

Określone przez Powiat wymagania w zakresie doświadczenia i kwalifikacji wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówień publicznych na prowadzenie zajęć dodatkowych zapewniały odpowiednie wymagania jakościowe.

Zajęcia kluczowe (wyrównawcze i rozwijające) mogli prowadzić tylko nauczyciele legitymujący się co najmniej: kierunkowym wykształceniem wyższym magisterskim, posiadaniem kwalifikacji merytorycznych z nauczanej dziedziny, przygotowaniem pedagogicznym dla nauczycieli teoretycznych przedmiotów ogólnokształcących oraz pięcioletnim doświadczeniem na stanowisku nauczyciela w szkołach zawodowych. Na potwierdzenie posiadanych kwalifikacji nauczyciele przedkładali dyplomy ukończenia studiów w wymaganej specjalności merytorycznej i uprawnienia pedagogiczne, a dowodem potwierdzającym posiadanie wymaganego pięcioletniego doświadczenia były zaświadczenia szkół o zatrudnieniu na stanowisku nauczyciela lub oświadczenia.

Od wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia publicznego na przeprowadzenie kursów branżowych wymagano m.in. należytego przeprowadzenia w ostatnich trzech latach co najmniej trzech kursów o minimalnej liczbie 10 uczestników każdego z kursów. Osoby prowadzące bezpośrednio zajęcia powinny posiadać co najmniej średnie wykształcenie oraz odbyty kurs pedagogiczny, ukończyć kurs podstawowy lub kurs I stopnia potwierdzający wiedzę i umiejętności w zakresie nauczanego przedmiotu (z wyjątkiem kursów z zakresu informatycznego, gdzie wymagano wykształcenia wyższego informatycznego, oraz kursów diagnostyki samochodowej, gdzie wymagano posiadania przez prowadzącego uprawnień diagnosty). W zakresie doświadczenia wykonawcy powinni legitymować się przeprowadzeniem co najmniej 1 kursu w zakresie nauczanego przedmiotu. Wykonawcy ubiegający się o przeprowadzenie kursów branżowych na spełnienie warunków określonych w siwz przedkładali certyfikaty ISO 9001: 2009. W celu udokumentowania spełnienia warunków dotyczących wykształcenia wykonawcy przedkładali dyplomy ukończenia studiów wyższych lub świadectwa dojrzałości oraz zaświadczenia o ukończeniu kursu pedagogicznego. Spełnienie warunków w zakresie kwalifikacji potwierdzano certyfikatami i dyplomami ukończenia szkoleń, certyfikatami umiejętności oraz świadectwami czeladniczymi i mistrzowskimi. Doświadczenie w prowadzeniu szkoleń dokumentowano m.in. zaświadczeniami o przeprowadzonych kursach, referencjami szkół i ośrodków szkolenia zawodowego, w których przeprowadzano kursy i szkolenia.

O udzielenie zamówienia w zakresie organizacji i przeprowadzenie praktyk dodatkowych i staży-wizyt zawodoznawczych w formie imprez turystycznych mogli ubiegać się wykonawcy, którzy w okresie ostatnich trzech lat wykonali co najmniej jedną usługę polegającą na organizacji i przeprowadzeniu praktyk dodatkowych i staży-wizyt zawodoznawczych dla minimum 150 uczniów szkół ponadgimnazjalnych obejmującą swoim zakresem:

- opracowanie programu praktyki/staży-wizyty zawodoznawczej,
- wykonanie usługi turystycznej polegającej na: transporcie, zakwaterowaniu i wyżywieniu uczestników praktyk/staży-wizyt zawodoznawczych,
- realizację praktyki/staży-wizyty zawodoznawczej tzn. zapoznanie uczniów z kompleksową organizacją pracy lub produkcji w zakładach usługowych lub produkcyjnych w zakresie istotnym dla kształcenia zawodowego.

Od opiekuna/kierownika staży-wizyty zawodoznawczej wymagano doświadczenia w sprawowaniu opieki nad uczniami szkół średnich nabytego podczas zajęć wyjazdowych (realizowanych poza terenem miejscowości będącej siedzibą szkoły). Ubiegający się o prowadzenie praktyk dodatkowych oraz staży i wizyt zawodoznawczych przedkładali referencje lub zaświadczenia pracodawcy o sprawowaniu funkcji kierownika/opiekuna podczas co najmniej jednej wycieczki.

W procesie prowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych nie dokonywano oceny ofert pod kątem wymagań jakościowych oraz na podstawie właściwości wykonawców. Jedynym kryterium oceny ofert była cena.

(dowód: akta kontroli str. 208 – 340)

Zajęcia kluczowe wyrównawcze i rozwijające stosownie do wymagań siwz były rozpoczynane i kończone diagnozą wiedzy uczniów w tzw. teście „wejścia” i teście „wyjścia”, a wyniki tych testów wykazały wzrost średnich ocen w przedziale od 0,4 do 0,92.

Zajęcia przeprowadzono zgodnie z harmonogramem. Po ukończeniu kursów wszyscy uczniowie odebrali zaświadczenia o uczestnictwie i ukończeniu kursu, a wykonawcy przedłożyli zamawiającemu wymagane dokumenty określone w siwz.

(dowód: akta kontroli str. 269-280)

W ramach zadania projektowego „Programy rozwojowe szkół na terenie powiatu tarnowskiego” do 31 grudnia 2014 r. w powiecie przeprowadzono:

- 1) 30 rodzajów kursów kwalifikacyjnych³¹, w których uczestniczyło łącznie 4 182 uczniów z wszystkich zespołów szkół, w tym 1 859 kobiet (44%) i 2 323 mężczyzn,
- 2) zajęcia wyrównawcze z 8 przedmiotów³², w których uczestniczyło łącznie 1 798 uczniów z wszystkich zespołów szkół, w tym 934 kobiety (52%) i 864 mężczyzn,
- 3) zajęcia rozwijające z 8 przedmiotów³³, w których uczestniczyło łącznie 1 150 uczniów z 8 zespołów szkół³⁴, w tym 605 kobiet (53%) i 545 mężczyzn,
- 4) zajęcia z doradztwa zawodowego, w których uczestniczyło łącznie 269 uczniów z 8 zespołów szkół³⁵, w tym 130 kobiet (48%) i 139 mężczyzn,
- 5) staże-wizyty zawodoznawcze, praktyki dodatkowe, w których uczestniczyło łącznie 1 595 uczniów z wszystkich zespołów szkół, w tym 808 kobiet (51%) i 787 mężczyzn,
- 6) staże płatne u przedsiębiorców, w których uczestniczyło łącznie 222 uczniów z 8 zespołów szkół³⁶, w tym 143 kobiety (64%) i 79 mężczyzn.

W PRS uczestniczyło łącznie 9 262 uczniów techników oraz zasadniczych szkół zawodowych, w tym 4 506 kobiet (49%) i 4 756 mężczyzn. Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych brali udział we wszystkich formach wsparcia, tj.:

- kursach kwalifikacyjnych – 706 osób, co stanowiło 17% uczniów biorących udział w tej formie zajęć,
- zajęciach wyrównawczych – 294 osoby, co stanowiło 16% uczniów biorących udział w tej formie zajęć,
- zajęciach rozwijających – 75 osób, co stanowiło 7% uczniów biorących udział w tej formie zajęć,
- zajęciach z doradztwa zawodowego – 101 osób, co stanowiło 38% uczniów biorących udział w tej formie zajęć,
- stażach-wizytach zawodoznawczych, praktykach dodatkowych – 278 osób, co stanowiło 17% uczniów biorących udział w tej formie zajęć,
- stażach płatnych w przedsiębiorstwach – 33 osoby, co stanowiło 15% uczniów biorących udział w tej formie zajęć.

Uczniowie ZSP w Zakliczynie uczestniczyli także w pilotażowym zadaniu Małopolska Chmura Edukacyjna. Wzięło w nim udział 106 uczniów, w tym 48 kobiet (45%) i 58 mężczyzn.

(dowód: akta kontroli str. 187-194)

³¹ Programowanie C++, AutoCad z elementami kosztorysowania, administrator sieci, obsługa kasy fiskalnej, kurs kelnerski, kurs barmański, kierowanie wózkami widłowymi, prawo jazdy kat. B, prawo jazdy kat. B+E tylko z przyczepką, prawo jazdy kat. C, spawanie, diagnostyka pojazdów samochodowych, PHOTOSHOP, język PHP i MYSQL, obsługa programu SOGA, obsługa programu SUBIEKT, obsługa programu SOHO, carving, dekoracje cukiernicze, obsługa programu CDN OPTIMA, projektowanie stron internetowych, obsługa koparko-ładowarki, kurs florystyczny, prowadzenie działalności gospodarczej, analiza zagrożeń i krytycznych punktów kontroli żywności (HCCP), projektowanie reklamy w programie COREL DRAW, kurs wizażu i stylu, księgowość w małej firmie z elementami CDN OPTIMA, obsługa programu PŁATNIK, kurs księgowości I st.

³² Język angielski, język niemiecki, język rosyjski, matematyka, fizyka, chemia, biologia, geografia.

³³ Język angielski, język niemiecki, język rosyjski, matematyka, fizyka, chemia, biologia, geografia.

³⁴ Zajęć takich nie prowadzono w ZSP w Ryglicach.

³⁵ W zajęciach nie uczestniczyli uczniowie w ZSOiZ w Gromniku.

³⁶ W stażach płatnych nie uczestniczyli uczniowie ZSOiZ w Skrzyszowie.

W latach 2010-2014 w ramach projektu zakupiono wyposażenie do pięciu zespołów szkół, tj.:

- 1) ZSOiZ w Ciężkowicach – 4 kasy fiskalne wraz z oprzyrządowaniem (2 drukarki, 2 czytniki oraz 1 szuflada) wspomagające nauczanie w branżach: usługowej, turystyczno-gastronomicznej i mechaniczno-mechatronicznej, 2 zestawy do carvingu wspomagające nauczanie w branży turystyczno-gastronomicznej – za łączną kwotę 11 352 zł, co stanowiło 2% łącznych wydatków na wyposażenie,
- 2) ZSP w Tuchowie – 2 tablice interaktywne wspomagające nauczanie w branżach informatyczno-elektronicznej, usługowej i turystyczno-gastronomicznej, 8 laptopów „ACER” wspomagających kształcenie w technikum i zsz w branżach informatyczno-elektronicznej, usługowej i turystyczno-gastronomicznej, 3 profesjonalne automaty spawalnicze MIG/MAG, 5 profesjonalnych spawarek TIG oraz 5 przyłbic spawalniczych wspomagających kształcenie w technikum i zsz w branży mechaniczno-mechatronicznej, linię diagnostyczną dla pojazdów samochodowych do 3,5 t wraz z dodatkowym wyposażeniem (odciąg spalin, podnośnik diagnostyczny cało pojazdowy, serwis napraw pojazdów samochodowych), tablice schematyczne-panelowe (systemu sterowania silnikiem ZS Common rail, zestaw czujników systemów elektrycznych pojazdów, zestaw panelowy sensoryki systemów pojazdowych, zestaw panelowy podstawowej elektroniki i elektrotechniki pojazdowej) oraz program komputerowy Autodesk Design Academy 2012 wspomagający kształcenie w branży mechaniczno-mechatronicznej, 2 zestawy do carvingu wspomagające nauczanie w branży turystyczno-gastronomicznej – za łączną kwotę 441 661 zł, co stanowiło 61% łącznych wydatków na wyposażenie,
- 3) ZSLiT w Wojniczu – tablicę interaktywną i telewizor LCD wspomagających nauczanie w branżach: turystyczno-gastronomicznej, usługowej oraz mechaniczno-mechatronicznej, 20 elementów zastawy stołowej pomocnej w nauczaniu w branży turystyczno-gastronomicznej, linię diagnostyczną klimatyzacji samochodowych wraz z oprzyrządowaniem towarzyszącym (czytnik chł R134A - do linii diagnostycznej, barwnik do R134A - do linii diagnostycznej) wspomagającą nauczanie w branży mechaniczno-mechatronicznej, 1 zestaw do carvingu wspomagający nauczanie w branży turystyczno-gastronomicznej, program komputerowy Autodesk Design Academy 2012 wspomagającego kształcenie w branży mechaniczno-mechatronicznej – za łączną kwotę 67 472 zł, co stanowiło 9% łącznych wydatków na wyposażenie,
- 4) ZSP w Zakliczynie – 2 notebooki i ploter wspomagających kształcenie w branży budowlanej i mechaniczno-mechatronicznej, urządzenie linii diagnostycznej pojazdów samochodowych (dwa mierniki ciśnienia sprężania, oscyloskop, tester alternatorów, tester sterowników, zlewisko-wysysarka) pomocne w nauczaniu w branży mechaniczno-mechatronicznej, model zespołu napędowego silnika ZN, sekwencja wielopunktowy wtrysk paliwa – wspomagające kształcenie w branży mechaniczno-mechatronicznej, program komputerowy Autodesk Design Academy 2012 wspomagających kształcenie w branży mechaniczno-mechatronicznej, – za łączną kwotę 135 554 zł, co stanowiło 19% łącznych wydatków na wyposażenie,
- 5) ZSP w Żabnie – tablicę interaktywną, sprzęt audiowizualny (telewizor LCD, odtwarzacz DVD, projektor multimedialny), 4 kasy fiskalne, 16 zestawów komputerowych wspomagających kształcenie w branżach: turystyczno-gastronomicznej, informatyczno-elektronicznej i usługowej – za łączną kwotę 63 954 zł, co stanowiło 9% łącznych wydatków na wyposażenie.

(dowód: akta kontroli str. 195-204)

Doradztwo edukacyjno-zawodowe prowadzono w latach 2011-2012 w ośmiu zespołach z wyjątkiem ZSOiZ w Gromniku. Z zajęć w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego skorzystało łącznie 269 osób, tj. 3% ogółu uczniów biorących udział w PRS.

(dowód: akta kontroli str. 389-390)

Koordynator powiatowy projektu wyjaśnił, że w ZSOiZ w Gromniku kształcenie zawodowe ograniczało się do jednego ciągu klas uczniów – pracowników młodocianych, a zajęcia z doradztwa zawodowego prowadzone były we własnym zakresie przez szkołę.

Zajęciami z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego nie obejmowano w ramach projektu wszystkich uczniów, gdyż w latach 2005-2008 na terenie Powiatu utworzona została sieć szkolnych ośrodków doradztwa zawodowego. Szkolni doradcy zawodowi prowadzili doradztwo edukacyjno-zawodowe jako zadanie własne, a doświadczenia pierwszego cyklu zajęć wykazały, że zajęcia prowadzone w formie konsultacji indywidualnych były efektywniejsze. W związku z tym nie kontynuowano w ramach projektu zajęć organizowanych w formach grupowych.

(dowód: akta kontroli str. 607-608)

W siwz i umowach na realizację tych zadań ustalono ogólny zarys planowanej tematyki, wskazując, że przeprowadzenie zajęć z zakresu planowania kariery edukacyjnej i zawodowej powinny być skierowane do uczniów klas pierwszych i klas najwyższych w szkołach ponadgimnazjalnych. Tematyka zajęć w klasach pierwszych powinna się koncentrować na poznawaniu kierunku kształcenia zawodowego i koniecznych predyspozycji do jego wykonywania, oczekiwań uczniów w stosunku do szkoły i kierunku zawodu. W klasach najwyższych zajęcia powinny przygotować uczniów do wejścia na rynek pracy, na oczekiwania pracodawców oraz na realizację zaplanowanej kariery zawodowej. W siwz zaznaczono także, że uczyący powinni wspierać się programem ramowym poradnictwa edukacyjno-zawodowego dla szkół zawodowych opracowanym dla potrzeb projektu.

Szkolenia prowadzone w poszczególnych szkołach realizowane były w zróżnicowanym zakresie tematycznym. W ZSP w Zakliczynie programem zajęć objęto: planowanie kariery edukacyjnej – samopoznanie siebie mocne i słabe strony, znaczenie wiedzy i kompetencji, planowanie kariery zawodowej oraz zainteresowania w aspekcie wyboru zawodu. W ZSP w Tuchowie główny nacisk położono m.in. na rozpoznanie własnych zdolności i możliwości zawodowych, ustalenie predyspozycji zawodowych, określenie zawodów przyszłości, planowanie kariery edukacyjnej i zawodowej oraz indywidualny plan działania w tym zakresie. W ZSLiT w Wojniczu tematyka zajęć zawierała: relacje „JA-JA”, w tym ćwiczenia rozwijające samowiedzę i świadomość własnego potencjału, określenie możliwości edukacyjno-zawodowych, relacje „JA-RYNEK Pracy” oraz ćwiczenia przygotowujące do poszukiwania pracy.

Rezultatem przeprowadzonych zajęć była możliwość uzyskania przez uczniów m.in. zdolności określenia wartości istotnych przy budowaniu poczucia własnej wartości, sposobu przełamywania własnych ograniczeń, poznanie aktywnych metod poszukiwania pracy oraz swych predyspozycji i możliwości zawodowych.

Wzrost świadomości uczniów w tym zakresie potwierdzony został wynikami przeprowadzonej ewaluacji, które wykazały wzrost średniej oceny między testem „wejścia” a testem „wyjścia” z 2,36 do 3,94, tj. o 1,58 punktu.

(dowód: akta kontroli str. 389-443)

Koordinator powiatowy projektu wyjaśnił, że w procesie prowadzonego poradnictwa wykorzystano z „Programu ramowego poradnictwa edukacyjno-zawodowego” opracowanego w ramach projektu przez dr. Mariana Piekarskiego.

(dowód: akta kontroli str. 607)

W ramach współpracy z przedsiębiorcami Powiat organizował:

- dla wszystkich Szkół staże/wizyty zawodoznawcze, którymi objęte zostało 1 480 osób, w tym: 158 z branży budowlanej, 278 z branży mechaniczno-mechatronicznej, 229 z branży usługowej, 107 z branży informatyczno-elektronicznej, 44 osób z branży rolno-przetwórczej i 661 osób z branży turystyczno-gastronomicznej,
- dla uczniów szkół w Tuchowie, Ciężkowicach i Wojniczu praktyki dodatkowe dla 129 osób, w tym: 11 z branży mechaniczno-mechatronicznej, 21 z branży usługowej, 2 z branży informatyczno-elektronicznej, 33 z branży rolno-przetwórczej i 62 z branży turystyczno-gastronomicznej,
- dla ośmiu szkół (Gromnik, Tuchów, Ryglice, Ciężkowice, Zakliczyn, Radłów, Żabno, Wojnicz) staże płatne w 97 przedsiębiorstwach, w których uczestniczyło łącznie 253 osoby z tego: 5 z branży budowlanej, 26 z branży mechaniczno-mechatronicznej,

50 z branży usługowej, 24 z branży rolno-przetwórczej i 148 z branży turystyczno-gastronomicznej.

(dowód: akta kontroli str. 446-450)

W latach 2010-2014 w ramach zadania „Współpraca międzynarodowa” szkoły uczestniczyły w wizytach studyjnych i seminariach organizowanych z przedstawicielami przedsiębiorców z Francji i Niemiec.

W wizytach studyjnych uczestniczyło 12 uczniów z 5 techników (w Ciężkowicach, w Ryglicach, w Tuchowie, w Wojniczu i w Zakliczynie), w tym: jeden z branży budowlanej, dwóch z branży mechaniczno-mechatronicznej, trzech z branży usługowej, jeden z branży informatyczno-elektronicznej i pięciu z branży turystyczno-gastronomicznej.

W seminariach uczestniczyli uczniowie siedmiu zespołów (w Gromniku, w Tuchowie, w Ryglicach, w Zakliczynie, w Radłowie, w Żabnie i w Wojniczu) – łącznie 86 uczniów (62 – technikum i 24 – zsz), w tym: 19 z branży budowlanej, 2 z branży mechaniczno-mechatronicznej, 38 z branży usługowej, 11 z branży informatyczno-elektronicznej, 1 z branży rolno-przetwórczej i 15 z branży turystyczno-gastronomicznej.

(dowód: akta kontroli str. 446)

W okresie objętym kontrolą Powiat nie korzystał systematycznie z materiałów opracowanych przez Projektowe Centrum Wsparcia Edukacji Zawodowej³⁷.

Dyrektor Wydziału Edukacji wyjaśnił, że analizy zapisów tematów zajęć nie pozwalały na precyzyjne określenie częstotliwości korzystania przez nauczycieli z opracowań PCWEZ, a wiedza Powiatu o funkcjonowaniu PCWEZ sprowadzała się do informacji o ramowych programach działań. Powiat rozpowszechniał informację o prezentowanych programach z poradnictwa edukacyjno-zawodowego, nauczania języków zawodowych, zajęć z matematyki i nauczania informatyki. Nauczyciele bezpośrednio realizujący zadania z uczniami uznali, że programy mogą stanowić materiał dydaktyczny przydatny w opracowaniu scenariuszy poszczególnych zajęć. Organizacja wyłaniania wykonawców nie sprzyjała jednak korzystaniu z zasobów programowych, a uczyący znali deficyt wiedzy uczniów i starali się w ramach kilkugodzinnych spotkań wspomóc uczniów w wyrównaniu poziomu wiedzy w stosunku do pozostałych kolegów.

(dowód: akta kontroli str. 444-445)

W ramach Małopolskiej Chmury Edukacyjnej w zakresie realizacji zajęć w innowacyjnej formule „odwróconych lekcji” uczestniczyła jedna szkoła, tj. ZSP w Zakliczynie. W zajęciach brali udział uczniowie branży budowlanej i turystyczno-gastronomicznej. Uczniowie III klasy technikum żywienia i usług gastronomicznych uczestniczyli w lekcjach prowadzonych online przez wykładowców Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, a uczniowie III klasy technikum budownictwa w zajęciach prowadzonych przez wykładowców Politechniki Krakowskiej. Zajęcia obejmowały m.in. realizację doświadczeń, z których część uczniowie przygotowali wcześniej, a na zajęciach dokonali ich analizy i formułowania wniosków. Od 20 października 2014 r. w kołach naukowych uczestniczyło łącznie 49 uczniów w następujących obszarach: przedsiębiorczość (7 uczniów), chemia (3 uczniów), budownictwo innowacyjne (4 uczniów), język angielski (7 uczniów), środowisko i żywność (7 uczniów), społeczeństwo obywatelskie (5 uczniów), informatyka (5 uczniów), fizyka (6 uczniów), matematyka (5 uczniów).

(dowód: akta kontroli, str. 595-601)

Według stanu na 31 marca 2015 r. realizacja wskaźników projektu przedstawiała się następująco:

- 1) liczba uczestników indywidualnych biorących udział w projekcie wynosiła 3 837³⁸,
- 2) liczba szkół kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe wyniosła 18, tj. o 13% więcej od zakładanej wartości,
- 3) liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych, wynosiła 18, tj. o 260% więcej,

³⁷ Dalej: PCWEZ.

³⁸ W systemie sprawozdawczym projektu każdy uczeń odnotowany jest tylko raz bez względu na to w ilu formach wsparcia weźmie udział.

- 4) liczba uczniów, którzy zakończyli udział w stażach i praktykach w ramach projektu, wynosiła 1 743, tj. o 7% mniej od zakładanej wartości, z czego liczba uczniów:
 - którzy ukończyli udział w stażach – wizytach zawodowych wynosiła 2 077, tj. o 27% więcej,
 - którzy ukończyli udział w płatnych stażach, z możliwością wypłaty stypendium stażowego – 250, tj. o 12% mniej,
- 5) liczba certyfikatów, uprawnień, zaświadczeń otrzymanych przez uczniów w ramach projektu wynosiła 9 978, tj. o 22% mniej od zakładanej wartości, z czego liczba certyfikatów:
 - potwierdzających nabyte kwalifikacje i uprawnienia, poprzez zdanie egzaminu – wynosiła 1 648, tj. o 21% mniej,
 - potwierdzających udział w kursach/zajęciach z kompetencji kluczowych/praktykach/stażach – 8 330, tj. o 22% mniej,
- 6) liczba szkół wyposażonych w sprzęt techniczno-dydaktyczny wynosiła 13, tj. o 185% więcej od zakładanej wartości,
- 7) liczba szkół, które zostały wyposażone w nowoczesne materiały dydaktyczne, wynosiła 7, co stanowiło 100% realizacji zakładanej wartości,
- 8) liczba uczniów, którzy poszerzyli swoją wiedzę i umiejętności dzięki udziałowi w działaniach realizowanych w ramach komponentu ponadnarodowego, wynosiła 76, tj. o 49% więcej niż zakładana wartość, z czego liczba uczniów, którzy wzięli udział w wizytach studyjnych oraz którzy wzięli udział w seminariach szkoleniowych wynosiła, odpowiednio, 11 (100% realizacji) i 68 (170% realizacji) uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 562-567)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że Powiat nie osiągnął jeszcze zakładanych wartości dla dwóch wskaźników, tj. liczby uczniów biorących udział w płatnych stażach oraz liczby certyfikatów, uprawnień, zaświadczeń zarówno potwierdzających nabyte kwalifikacje, jak i potwierdzających udział w poszczególnych formach wsparcia.

Należy także zauważyć, że usługi edukacyjne i szkoleniowe są usługami o charakterze niepriorytetowym³⁹. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych⁴⁰ do postępowań o udzielenie zamówień, których przedmiotem są usługi o charakterze niepriorytetowym, nie stosuje się przepisów ustawy dotyczących m.in. zakazu ustalania kryteriów oceny ofert na podstawie właściwości wykonawcy.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Powiatu w zbadanym zakresie. Podjęte w ramach projektu działania były skuteczne.

4. Oddziaływanie programu na potrzeby grupy docelowej

Opis stanu
faktycznego

W latach szkolnych 2009/2010⁴¹ – 2013/2014 nastąpił spadek ogólnej liczby uczniów szkół ponadgimnazjalnych i policealnych na terenie Powiatu z 4 302 do 3 356, tj. o 22%, w tym w szkołach zawodowych z 2 649 do 2 492, tj. o 6%. Odsetek uczniów szkół zawodowych w stosunku do ogólnej liczby uczniów szkół ponadgimnazjalnych i policealnych na terenie powiatu wzrastał w poszczególnych latach i wynosił od 62% w roku 2009/2010 do 78% w roku 2014/2015. W badanym okresie uczniowie zasadniczych szkół zawodowych stanowili średnio 33% ogólnej liczby uczniów szkół zawodowych, a techników – 62%.

Odsetek uczniów klas pierwszych w technikach i zasadniczych szkołach zawodowych w stosunku do ogólnej liczby absolwentów gimnazjów na terenie powiatu kształtował się na poziomie od 26% w roku bazowym do 32% w roku 2012/2013. W badanym okresie wynosił on średnio 29%, podczas gdy na terenie województwa małopolskiego wynosił średnio 54%.

³⁹ Załącznik nr 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie wykazu usług o charakterze priorytetowym i niepriorytetowym (Dz. U. Nr 12, poz. 68).

⁴⁰ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907 ze zm.).

⁴¹ Rok szkolny 2009/2010 przyjęto jako rok bazowy do porównań. Realizacja projektu rozpoczęła się w roku szkolnym 2010/2011.

Z kolei odsetek uczniów klas pierwszych szkół zawodowych w odniesieniu do ogólnej liczby uczniów w tych typach szkół w roku 2014/2015 wynosił 28% i był o 1 punkt procentowy niższy niż w roku bazowym. W porównaniu do poziomu odsetka uczniów klas pierwszych na terenie całego województwa małopolskiego, który w roku 2014/2015 wynosił 38%⁴², był on o 10 punktów procentowych niższy. Największy odsetek uczniów klas pierwszych, tj. 34%, wystąpił w roku szkolnym 2012/2013.

(dowód: akta kontroli str. 575)

Następstwem przedstawionego powyżej spadku ogólnej liczby uczniów szkół ponadgimnazjalnych było zmniejszenie się ogólnej liczby absolwentów tych szkół na terenie Powiatu z 1 157 do 752 w roku 2013/2014, tj. o 35%, przy równoczesnym spadku liczby absolwentów szkół zawodowych z 729 do 504, tj. o 31%, przy czym w roku 2014/2015 liczba absolwentów wzrosła do 679. Odsetek absolwentów szkół zawodowych w stosunku do ogólnej liczby uczniów w tych typach szkół wynosił 27% w roku 2014/2015 i był o 1 punkt procentowy niższy zarówno od odsetka w roku bazowym, jak i od odsetka absolwentów na terenie całego województwa, który wynosił 28%⁴³. Najwyższy poziom, tj. 30%, wskaźnik ten osiągnął w roku 2011/2012.

Znacznie obniżył się odsetek absolwentów przystępujących do egzaminów zawodowych, tj. z 94% w roku bazowym do 80% w roku 2013/2014. W zasadniczych szkołach zawodowych wskaźnik ten utrzymywał się na porównywalnym poziomie od 92% (2009/2010) do 97% (2010/2011, 2012/2013), natomiast w technikach występowały duże wahania od 96% (2009/2010) do 68% (2012/2013).

Z kolei poprawa nastąpiła w przypadku zdawalności egzaminów zawodowych. W roku 2013/2014 egzamin z wynikiem pozytywnym zdało 80% uczniów, tj. najwięcej w badanym okresie. W porównaniu do roku bazowego nastąpił wzrost o 13 punktów procentowych. W przypadku zasadniczych szkół zawodowych wskaźnik ten kształtował się na poziomie od 78% (2011/2012) do 87% (2010/2011), a w technikach od 53% (2009/2010) do 77% (2013/2014).

Zdawalność egzaminów zawodowych przez uczniów zasadniczej szkoły zawodowej kształtowała się powyżej średnich dla województwa małopolskiego⁴⁴ w 2 latach, tj. 2010/2011, 2013/2014, a różnice wynosiły 4 i 7 punktów procentowych in plus. Z kolei w latach 2009/2010, 2011/2012 i 2012/2013 wyniki były niższe od średnich wojewódzkich, odpowiednio, o 4, 3 i 2 punkty procentowe. W przypadku technikum zdawalność egzaminów we wszystkich latach kształtowała się poniżej średnich wojewódzkich⁴⁵, tj. od 5 do 13 punktów procentowych, z wyjątkiem roku 2013/2014, w którym zdawalność była wyższa o 4 punkty procentowe od średniej wojewódzkiej.

Starostwo nie posiadało danych pozwalających na ustalenie liczby absolwentów szkół zawodowych kontynuujących naukę w szkołach wyższego stopnia oraz liczby absolwentów tych szkół, którzy uzyskali zatrudnienie.

Dodatkowe certyfikaty zawodowe w ramach projektu otrzymało 2 050 uczniów techników i zasadniczych szkół zawodowych (799 kobiet i 1 251 mężczyzn) w pięciu branżach zawodowych: mechaniczno-mechatronicznej, budowlanej, informatyczno-elektronicznej, turystyczno-gastronomicznej, rolno-przetwórczej oraz usługowej.

⁴² Według danych uzyskanych z Kuratorium Oświaty w Krakowie łączna liczba uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych, technikach, technikach uzupełniających i szkołach policealnych dla młodzieży na terenie województwa małopolskiego wynosiła 82 384, a łączna liczba uczniów klas pierwszych w tych typach szkół – 30 918.

⁴³ Według danych uzyskanych z Kuratorium Oświaty w Krakowie łączna liczba uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych, technikach, technikach uzupełniających i szkołach policealnych dla młodzieży na terenie województwa małopolskiego wynosiła 82 384, a łączna liczba absolwentów w tych typach szkół – 22 814.

⁴⁴ Wskaźniki ustalono na podstawie wyników Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie zamieszczonych na stronach internetowych <http://www.oke.krakow.pl/inf/staticpages/index.php?page=20081007120843758>. Średnia zdawalność egzaminów zawodowych w zasadniczych szkołach zawodowych na terenie województwa w latach 2009/2010 – 2013/2014 wynosiła, odpowiednio: 86%, 83%, 81%, 84%, 78%.

⁴⁵ Wskaźniki ustalono na podstawie wyników Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie zamieszczonych na stronach internetowych <http://www.oke.krakow.pl/inf/staticpages/index.php?page=20081007120843758>. Średnia zdawalność egzaminów zawodowych w technikach na terenie województwa w latach 2009/2010 – 2013/2014 wynosiła, odpowiednio: 66%, 68%, 69,5%, 71%, 73%.

Uzyskane certyfikaty uprawniały absolwentów szkoleń i kursów m.in.: do obsługi koparko-spycharek, obsługi wózków widłowych, prowadzenia pojazdów samochodowych (prawo jazdy kategorii: „B”, „B”+„E”, „C”), spawania elektrycznego metodą MAG i MIG, wykonywania zawodu kelnera i barmana, a ponadto potwierdzały uzyskanie umiejętności m.in. w zakresie: obsługi kasy fiskalnej, carvingu, dekoracji cukierniczych, wizażu i stylu, florysty, księgowania oraz obsługi programów: „PHOTO SHOP” „Płatnik”, „Corel DRAW”, „CDN OPTIMA”, „SUBIEKT”, „SOHO”, „SOGA” „PHP MYSQL” itp.

(dowód: akta kontroli str. tab. 579-576, 616-617)

Dyrektor Wydziału Edukacji wyjaśnił, że szkoły biorące udział w projekcie współpracowały przede wszystkim pomiędzy sobą w obrębie powiatu. Współpraca miała charakter spotkań formalnych organizowanych przez koordynatora projektu dla szkolnych liderów projektu. Tematy spotkań dotyczyły korekty planów kursów wprowadzonych w związku z oczekiwaniami uczniów oraz planowania liczby uczniów z poszczególnych typów szkół w grupach międzyszkolnych. Doświadczenia z realizacji kursów branżowych i współpracy z firmami wykonującymi były przekazywane pomiędzy powiatami.

(dowód: akta kontroli str. 568, 569)

W okresie objętym kontrolą Powiat upowszechniał nowoczesne metody nauczania i kształcenia poprzez doskonalenie zawodowe nauczycieli.

Dyrektor Wydziału Edukacji wyjaśnił, że nowoczesne sposoby nauczania upowszechniano poprzez wdrożenie projektów „Modernizacja Systemu Doskonalenia Kadr Szkół Zawodowych w Małopolsce” oraz „Bezpośrednie wspomaganie szkół poprzez kompleksowe doskonalenie nauczycieli – drogą do sukcesu edukacyjnego uczniów powiatu tarnowskiego” (dalej projekt „Bezpośrednie wspomaganie szkół”). Każdy z projektów operował pakietami edukacyjnymi/ofertami edukacyjnymi, których celem było metodyczne doskonalenie nauczycieli. Pierwszy z projektów ukierunkowany był na grupę zawodową, drugi natomiast skierowany był na zdiagnozowanie potrzeb szkoły dotyczących m.in. metod nauczania i kształcenia.

Realizując projekt Bezpośrednie wspomaganie szkół, Powiat upowszechniał nowoczesne sposoby nauczania i kształcenia wśród ośmiu szkół objętych projektem, m.in. poprzez realizację ofert: „Szkoła promuje wartość edukacji”, „Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki”, „Wspieranie pracy wychowawców klas – bezpieczna szkoła”, „Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”, „Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki”.

(dowód: akta kontroli str. 568-570)

Powiat nie wypracowywał ram współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi za prowadzenie i rozwój kształcenia zawodowego.

Dyrektor Wydziału Edukacji wyjaśnił, że każdy z podmiotów traktowany był indywidualnie, gdyż na terenie powiatu nie funkcjonują organizacje zrzeszające pracodawców bądź instytucje odpowiadające za rozwój kształcenia zawodowego. Współpraca z organizacjami miejskimi nie została sformalizowana poprzez zawarcie umowy bądź porozumienia. W 2015 r. podjęte zostały prace zmierzające do sformalizowania takiej współpracy. W tym celu w kwietniu br. odbyło się spotkanie starostów powiatów w Krakowskim Parku Technologicznym, w którym funkcjonują specjalne strefy ekonomiczne. W ramach tego spotkania wystąpiono z propozycją utworzenia klastra edukacyjnego, który będzie platformą współpracy, wymiany informacji i promocji szkolnictwa zawodowego. Misją klastra edukacyjnego będzie łączenie potencjału gospodarczego i naukowego na rzecz kształcenia zawodowego dla potrzeb gospodarki.

(dowód: akta kontroli str. 568, 570-571)

Szkolnictwo zawodowe i realizacja projektu promowane było przez Starostwo w prasie lokalnej: „Ekstra Galicja” i „Gazeta Tarnowska”. Na łamach tych czasopism corocznie przed rozpoczęciem okresu rekrutacji zamieszczano informacje o kierunkach kształcenia oraz o planowanych kursach branżowych umożliwiających uzyskanie w ramach projektu dodatkowych kwalifikacji.

Informacje o warunkach naboru do szkoleń i kursów realizowanych w ramach projektu oraz bieżące i archiwalne informacje o jego realizacji projektu zamieszczone zostały na stronie

internetowej⁴⁶ pn. „Modernizacja Kształcenia Zawodowego w Małopolsce”, do której odnośnik zamieszczony został na stronie internetowej Starostwa⁴⁷.

(dowód: akta kontroli str. 580-590)

Starosta wyjaśnił ponadto, że materiały promocyjne dotyczące kształcenia zawodowego oraz projektu zamieszczane były w przygotowywanych okazjonalnie prezentacjach elektronicznych, jako element szerszej promocji powiatu tarnowskiego, przedstawianych podczas konferencji o tematyce edukacyjnej. Problem kształcenia zawodowego poruszany był także podczas spotkań z pracodawcami oraz podczas wywiadów udzielanych w lokalny radiu RDN Małopolska.

Według Starosty czas realizacji projektu wzbogacił pracowników o doświadczenia w planowaniu i realizacji szkoleń oraz kursów zawodowych. Pozwolił też zweryfikować powszechne opinie o niechęci uczniów do podejmowania nauki zawodu oraz niskiej jakości kształcenia zawodowego. Doświadczenia zdobyte w realizacji projektu potwierdziły konieczność modernizacji kształcenia zawodowego zarówno w obszarze dydaktyki, jak również w obszarze diagnozowania i planowania kształcenia. W związku z tym zarekomendowano:

- monitorowanie losów uczniów po zakończeniu kursu bądź szkolenia w celu diagnozowania stopnia wykorzystania nabytych uprawnień zawodowych,
- nawiązania w większym stopniu współpracy z pracodawcami w celu zdobywania przez uczniów doświadczenia przedzawodowego,
- zachowania formy wizyt zawodoznawczych i staży płatnych dla uczniów jako elementów preorientacji zawodowej i doświadczenia przedzawodowego,
- wypracowanie formuły współpracy z pracodawcami, honorowanie pracodawców angażujących się w proces kształcenia zawodowego,
- prowadzenie szkoleń zleconych przez pracodawców w ramach powołanego Centrum Kształcenia Praktycznego w Tuchowie oraz budowanie oferty szkoleń/kursów zawodowych w porozumieniu z pracodawcami.

Zdaniem Starosty Powiat jest zainteresowany kontynuowaniem form wsparcia: kursów/szkoleń zawodowych, wizyt zawodoznawczych, staży przedzawodowych, jednak z uwagi na ograniczenia finansowe będzie to trudne do realizacji, dlatego Powiat będzie aplikował do różnych funduszy o dodatkowe środki.

(dowód: akta kontroli str. 591-594)

Według koordynatora projektu w latach 2010-2015 nie napotymano na większe problemy związane z realizacją projektu. Występowały jednak sytuacje wątpliwe wynikające z braku precyzyjnych zapisów w założeniach projektu i wątpliwości interpretacyjne obowiązków wynikających z założeń projektu i obowiązującego prawa. Wynikający z ustawy prawo zamówień publicznych obowiązek wyłaniania wykonawcy do prowadzenia zajęć kluczowych w trybie przetargu nieograniczonego jest trybem ekonomicznie i dydaktycznie ryzykownym. O zatrudnieniu uczącego powinien decydować dyrektor szkoły. Na wniosek uczącego dyrektor powinien określać zakres programowy zajęć i nadzorować ich wykonanie. W pierwszej kolejności zajęcia kluczowe powinni prowadzić nauczyciele z macierzystej szkoły, którzy znają stan wiedzy uczniów. Dotyczy to w szczególności zajęć wyrównawczych, których celem jest szybkie i skuteczne wsparcie uczniów na początku cyklu kształcenia oraz w bieżącym procesie nauczania. Wyrównanie zaległości powinno się odbywać w formie kilkugodzinnych jednostek lekcyjnych. Zajęcia rozwijające powinny mieć charakter projektów badawczo-konstrukcyjnych o wyraźnie wyznaczonych celach dydaktycznych realizowanych w dłuższym przedziale czasowym.

Dyrektorzy szkół nie powinni mieć możliwości pełnienia funkcji związanych z projektem. Do kompetencji dyrektora powinna należeć propozycja powołania szkolnego lidera, w pierwszej kolejności z grupy nauczycieli szkolnych, gdyż wyłanianie szkolnego lidera w drodze postępowania przetargowego może stwarzać zagrożenie dla płynnej realizacji zadań. Osoba z zewnątrz niezorientowana w realiach szkoły, nie znająca uczniów, o ograniczonej dyspo-

⁴⁶ <http://zspprojekt.strefa.pl/projekt.html>

⁴⁷ <http://www.powiat.okay.pl/index.php>

zycyjności może skutecznie dezorganizować pracę całego zespołu zarządzającego projektem.

W zakresie prowadzonej dokumentacji potwierdzającej realizację zadań należałoby określić i ujednolicić niezbędną dokumentację oraz wskazać niezbędne dane jakie powinno się gromadzić do celów statystycznych.

(dowód: akta kontroli str. 614-616)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze oddziaływania projektu na potrzeby grupy docelowej.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁸ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

W związku z brakiem uwag do kontrolowanej działalności i wniosków pokontrolnych Najwyższa Izba Kontroli nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, dnia 03 lipca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Jan Kosiniak
Wicedyrektor

Kontroler

Zbigniew Stachowicz
Główny specjalista kontroli państwowej

⁴⁸ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.